

kem, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního, neboť podle druhého odstavce §u 2 zmíněného zákona jsou pouze s odsouzením pro některý trestný čin, v §u 1 tohoto zákona dotčený, spojeny nepříznivé následky, nastávající po zákonu při odsouzení pro přestupek podvodu. Scházejí tedy oba zákonné předpoklady pro výrok o ztrátě práva volebního, pročež bylo odvolání obžalovaného vyhověti a výrok odvoláním napadený zrušiti.

Čís. 1510.

Poměr zločinu podvodu dle §u 197 tr. zák. ke zločinu dle §u 205 a) tr. zák.

**Ke skutkové podstatě §u 205 a) tr. zák. stačí poškození i jen je d i -
n é h o věřitele a netřeba podvodného srozumění s osobou třetí. Zkrá-
cení věřitele jest spatřovati i v tom, že nebyl uspokojen úplně.**

(Rozh. ze dne 21. února 1924, Kr I 509/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 5. června 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 203 tr. zák., zrušil rozsudek v napadeném výroku a uznal obžalovaného vinným zločinem §u 205 a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 6. července 1920 v K. prodal své hospodářství v přibližné ceně 120.000 Kč svému synovi Josefu H-ovi s výhradou práva požívacího za 30.000 Kč bez zaplacení tržové ceny a že dne 20. prosince 1921 dal i toto právo požívací bez jakékoliv úplaty vymazati z pozemkové knihy, a že takto odstranil a zcizil součást svého jmění, by úmyslně zmařil uspokojení své věřitelky, banky M.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ů 197, 203 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že v K. v úmyslu, by úplně odňal veškeré prostředky uspokojení bance M., dne 6. července 1920 prodal svému synu Josefu H-ovi svou usedlost v ceně asi 120.000 Kč s výhradou práva požívacího za 30.000 Kč bez zaplacení ceny tržové, a dne 20. prosince 1921 dal v pozemkové knize vymazati toto právo požívací bez jakéhokoliv výkupného, že tedy Istivým jednáním uvedl v omyl odbočku banky »M.« v L., čímž tato měla utrpěti na svém majetku škodu 200 a 2.000 Kč převyšující a skutečně částkou 70.980 Kč utrpěla. Výrok ten napadá zmateční stížnost důvody čís. 5, 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. Dlužno jí přisvědčiti, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 10, ovšem z důvodů, jí neuplatňovaných. Předasláno budiž, že nelze rozdělit činnost stěžovatelovu, jak to činí zmateční stížnost, ježto podle zjištění rozsudečných jak prodej usedlosti, tak svolení k výmazu práva požívacího byly neseny tímž úmyslem, totiž odejmouti věřitelce veškeré prostředky uspokojení, takže v prodeji usedlosti s výhradou práva požívacího nutno spatřovati jen jednání pří-

pravné, umožňující uskutečnění úmyslu, v té době již nastavšího činem druhým, t. j. svolením k výmazu práva požívacího bez úplaty. Dlužno tedy zabývatí se vývody stížnosti jen, pokud týkají se činnosti stěžovatelovy v její celistvosti. Zmateční stížnost brojí proti podřadění činu stěžovatelova skutkové podstatě podvodu dle §§ů 197, 200 tr. zák., dovolávajíc se číselně důvodu čís. 9 a), věcně důvodu čís. 10 §u 281 tr. ř. výtkou, že z důvodů rozsudkových nevychází prý na jevo, v čem spočívá uvedení v omyl, oklamání věřitele. Aby bylo možno ustrojiti skutkovou podstatu tohoto zločinu, bylo by prý třeba zjištění, že obžalovaný byl již nemajetným v době upisování válečné půjčky a že okolnost tu zatajil lombardnímu věřiteli a uvedl ho tím v omyl. Stěžovatel přehlíží, že podle znění §u 197 tr. zák. jest tu skutková podstata zločinu podvodu tehdy, vyžítkuje-li pachatel v úmyslu poškozovacím nevědomosti poškozeného, jak tomu bylo podle rozsudkových zjištění v tomto případě, kde obžalovaný lstivým svým jednáním, využívaje nevědomosti věřitelky, přivodil její škodu tím, že věřitelka z neznalosti záměrů obžalovaného opomenula včas domáhati se opatření zajišťovacích. S tohoto stanoviska pozbývá významu i další námitka, že tu není skutkové podstaty zločinu dle §§ů 197, 200 tr. zák. též proto, že nalézací soud sám zjišťuje, že obžalovaný nejednal v podvodné dohodě se svým synem. Přes to však nelze přisvědčiti právnímu stanovisku soudu nalézacího. Podle jeho zjištění jde tu o podvodný úpadek, neboť soud má za prokázáno, že obžalovaný jednal předem v úmyslu, by věřitelku úplným odnětím prostředků k uspokojení připravil o její pohledávku, totiž, že za tím účelem nejprve prodal svou usedlost s výhradou doživotního práva požívacího a pak svolil bez úplaty k výmazu tohoto práva, tedy ztenčil své jmění, takže, nemaje již zabavitelného jmění, vykonal později též vyjevovací přísahu. Než podvodný úpadek, spáchaný prostředky šálivými, tedy prostředky, význačnými pro zločin podvodu, zahrnuje v sobě sice veškeré zákonné znaky tohoto zločinu, jest však přes to podřaditi skutkové podstatě zločinu §u 205 a) tr. zák., neboť nejde tu o ideální souběh, jelikož poměr ustanovení §u 205 a) tr. zák., přihlížejícího ke všem okolnostem, závažným pro trestnost, k ustanovení §u 197 tr. zák. jest rázu poměru zákona zvláštního k zákonu všeobecnému.

Podřadění činu stěžovatelova skutkové podstatě §u 205 a) tr. zák. nepřekáží okolnost, že šlo o poškození jediné věřitelky stěžovatelovy. Toto zákonné ustanovení ovšem praví, že tohoto zločinu dopustí se, kdož uspokojení svých věřitelů nebo části svých věřitelů zmaří neb ztenčí způsobem tam vylíčeným. Než používání množného čísla samo o sobě nemá významu rozhodujícího. Z účelu čís. nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák. a ze srovnání doslovu §§ů 205 a 486 čís. 1 a 486 a) tr. zák. vysvítá správnost zastávaného názoru. Reforma ochrany věřitelů, tímto nařízením prováděná, sledovala v první řadě cíl, by ochrana ta byla zlepšena a rozšířena. Výklad zužující znamenal by však zhoršení postavení věřitelů, jelikož podle stálé judikatury skutková podstata §u 199 f) tr. zák., který byl nahrazen ustanovením §u 205 a) tr. zák., nevyžadovala, by pachatel byl dlužníkem více věřitelů. Mimo to rozlišuje zákonodárce přesně mezi výrazy »Schuldner

mehrerer Gläubiger« (§§y 486 čís. 1, 486 a) a »die Gläubiger oder ein Teil« (§§ 205 a) a 486 čís. 2). Počiná si tak patrně v úmyslu, by nastaly pochybnosti o tom, zda předpokládá skutková podstata toho kterého deliktu více věřitelů čili nic, a používá proto v případech, ve kterých klade důraz na mnohost věřitelů, úplně jasného výrazu: »der Schuldner mehrerer Gläubiger«. Nelze také nahlédnouti, z jakých příčin by zákonodárce v případě podvodného úpadku zacházel s dlužníkem jediného věřitele jinak, než s dlužníkem více věřitelů. Námitka, že s poškozením jediného věřitele bývá pravidelně spojeno menší nebezpečí pro hospodářství, než s poškozením více věřitelů, pozbývá významu uvážením, že poškození jediného věřitele, na př. banky, může míti v zápětí stejné nebo často větší nebezpečí pro hospodářství, nežli poškození více věřitelů malým obchodníkem o částky poměrně nepatrné. Namítá-li stěžovatel, že tu není skutkové podstaty §u 199 f) tr. zák., ježto nebylo zjištěno, že tu jde »o podvodné srozumění«, stačí ho poukázati na § 205 a) tr. zák., který v sobě zahrnuje sice až na vyloučení prodloužení úvěru veškeré skutkové podstaty zrušeného §u 199 f) tr. zák., ale nevyžaduje, by pachatel, zmaňuje nebo ztenčuje uspokojení svých věřitelů způsobem, tam vylíčeným, jednal v podvodném srozumění s osobou třetí.

Bezpodstatnou jest též výtká, opírající se o důvod čís. 5 §u 281 tr. ř., věcně uplatňující čís. 10 §u 281 tr. ř., že tu jde o skutkovou podstatu přečinu §u 1. zákona o maření exekuce, ježto stěžovatel prý nezmařil a také nechtěl zmařiti úplně uspokojení své věřitelky, jelikož měla ještě v držení jako zástavu lombardní válečné půjčky, ohledně kterých nalézací soud ani nezjišťuje, že jsou úplně bezcenné. Stěžovatel přehlíží, že dle §u 205 a) tr. zák. dopouští se tohoto zločinu též, kdo uspokojení svého věřitele jen ztenčuje. Ztenčení však může spočívat také v tom, že věřitel nebyl uspokojen úplně, nebo včas, nebo správným způsobem. Že v tomto případě šlo při nejmenším o ztenčení uspokojení jediné věřitelky, o tom nemůže býti podle zjištěného děje pochybností a stížnost sama toho nepopírá. Ježto vzhledem k tomu, že zjištěná škoda převyšuje 2.000 Kč, ustanovení §u 205 a) tr. zák., stanovící trest žaláře od 6 měsíců, jest mírnějším ustanovení §§ů 197, 200, 203 tr. zák., ohrožujících pachatele trestem těžkého žaláře od 5 do 10 let, jsou tu veškeré podmínky zmatečnosti dle §u 281 čís. 10 tr. ř.

Čís. 1511.

Je tu vyvíňující důvod dle §u 2 písm. c) tr. zák., bylo-li vědomí obžalovaného následkem hypnosy úplně zrušeno.

Přibrání znalců ku posouzení hypnosy pachatelovy (§ 126 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 21. února 1924, Kr II 174/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 25. listopadu 1922, jímž byl obžalovaný po-